

Pedagogeles-psykologeles dienesje

Pedagogeles Psykologeles dienesje (PP-dienesje/PPD) akte aamhtesemaehteles suerkie mij maanaj evtiedimmien, lierehtimmien jñh tråjjadimmien bijre raereste mah leah skuvleaalteren nuelesne, jñh learoehkidie maadth- jñh jåarhkeskuvlesne. PP-dienesje aaj geerve almetjh viehkehte mah maadthskuvlelierehtimmien daarpesjeh. PP-dienesjen barkoe reaktavåaromem åtna ööhpehtimmielaakesne (ööhpl). PP-dienesje akte faageles vierhtie maanagiertide/skuvlide juktie lierehtimmien buerebelaakan sjiehteladtedh maanide jñh learoehkidie sjjere daerpiesvoetigujmie.

PP- dienesje

- maakta gaskem jeatjah maanagiertide jñh skuvlide raeriestidh jñh bihkedidh pedagogeles stuvremen bijre dåehkie- jñh lierehtimmiebyjresistie
- edtja skuvlide viehkiehtidh maahtoe- jñh åårganisasjovneevtiedimmie
- edtja hoksedh akte aamhtesemaehteles vuarjasjimmie dorjesåvva desnie gusnie ööhpl. dam kreava, jñh maanagiertide jñh skuvlide raeriestidh jñh bihkedidh sjiehteladtemen bijre maanide jñh learoehkidie mah dam daarpesjeh
- akte laakeviedeldihkie tjjelten dienesje mij reaktavåaromem åtna ööhpl. § 5-6. Dienesje maakta öörnesovvedh tjjelti dåaresth. Tjjelth jñh fylhkentjjelth maehtieh tjåenghkies dienesjh utnedh.
- sjeavohtsvoetediedtem åtna: gaajkhk biävnes mah tjöönghkesuvvieh, aktene jñjtse journalerne vöörhkesuvvieh bihkedassi mietie Daatavaaksjoemistie
- lea tjjelti/fylhkentjjelti aamhtesemaehteles suerkie gosse edtja reaktah vuarjasjidh mah leah nænnoestamme ööhpl.

Tjjelth jñh fylhkentjjelth gaskem jeatjah raerieh veedtijeh PP-dienesjistie daejnie aamhtesinie:

- sjjerepedagogeles viehkie lierehtimmeiaalteren åvtelen (§5-7)
- sjjereööhpehtimmie skuvlesne (§ 5-1) jñh geerve almetjidie mah maadthskuvlelierehtimmien daarpesjeh (§ 4a-2)
- aarebi skuvleaalkoe (§ 2-1 gåalmede lihtse)
- seassoehkåbpoe skuvleaalkoe (§ 2-1 gåalmede lihtse)
- luajhtasovveme lierehtimmiediedteste (§ 2-1 njealjede lihtse)
- væhtagielelierehtimmie lierehtimmieaalteren åvtelen, jñh maadthskuvlesne (§2-6) jñh jåarhkeööhpehtimmesne (§ 3-9)
- punktskriftlierehtimmie j.v. maadthskuvlesne (§ 2-14) jñh jåarhkeööhpehtimmesne (§ 3-10)
- sjjere tsaekeme jåarhkeskuvlide (§ 3-1 govhtede lihtse)
- vijriedamme lierehtimmietijje jåarhkelierehtimmesne (§ 3-1 vijhtede lihtse)

Laavenjassh

PP-dienesje salkehte jñh raereste jñh bihkede maanaj, noeri jñh geerve almetji bijre mej haestemh mah maehtieh konsekvensh åadtjodh lierehtæmman. Såemies haestemh maehtieh årrodh

- gjele- jñh soptsestimmietsagkesh
- siejhme learoetsagkesh jallh faagetsagkesh
- lohkeme- jñh tjaelemetsagkesh
- matematihketsagkesh

- ij-verbaale learoetsagkesh
- konsentrasjovnetsagkesh
- sosijaale jñh emosjovnelle tsagkesh
- dãmiedimmietsagkesh
- tsagkesh vuejnedh jñh govledh

Gaskese

Learohkh mah 15 jaepieh illeme, eejhtegh jallh dah mah eejhtegi ávteste, maanagiërth, skuvlh jñh mejtie aaj jeatjah suerkieh, vuesiehtimmien gaavhtan healsoesájhtere, maehtieh PP-dïenesjinie soptsestidh jñh raeriej mietie gihtjedh. Jis tjoeperdimmieh akten maanan evtiedimmien jallh lierehtimmien bijre, maahta dam tjeakoeslaakan PP-dïenesjinie digkiedidh ávtelen daate akte byjjes aamhtese sjædta goh akte saehteme.

Saehteme

Ávtelen aktem aamhtesem PP-dïenesjasse saahta, skuvle lea byöreme vuarjasjamme, jñh mejtie aaj ráajvarimmieh pryöveme dan sïejhme lierehtimmiefaalenassen sisnjelen, juktie pryövedh learoehkasse aktem nuekies hijven nåhtoem vedtedh ávtelen akte maehteles vuarjasjimmie dorjesávva. Gosse lea maanaj bijre skuvleaalteren ávtelen, dle edtja maanan daerpiesvoeth vuarjasjidh saht guktie sjiehteladteme lea maanagiertesne.

Maahta aktem aamhtesem PP-dïenesjasse biëljelidh salkehtæmman jñh vuarjasjæmman jis

- eejhtegh, maanagierte jñh/jallh skuvle tjoeperdeminie akte maana ij skearkegh goh veanhtadamme aalteren mietie
- sovmehte learohke ij aktem hijven nåhtoem lierehtimmeste áadtjoeh

Learohke jallh eejhtegh maehtieh krievedh skuvle dejtie daerpies goerehtimmide dorje juktie gaavnehtidh mejtie learohke sjïereööhpehtimmien daarpesje, jñh aaj maam lierehtimmide learohke daarpesje.

Ööhpehtimmiebarkijh edtjeh vuarjasjidh mejtie learohke aktem nuekies hijven lierehtimmienåhtoem áadtje, jñh skuvlen ávtehkasse/rektovrese biëljelidh dastegh daerpies.

Skuvle edtja vuarjasjidh jñh mejtie aaj ráajvarimmieh pryövedh mah edtjeh learoehkidie aktem nuekies hijven nåhtoem vedtedh lierehtimmeste.

Akte saehteme PP-dïenesjasse byöroe bööremes akte laavenjostoe árrodh maanagierten/skuvlen jñh eejhtegi gaskem. Eejhtegh jallh learohke (bijjelen 15 jaepieh) tjuerieh saehtemem PP-dïenesjasse jááhkesjidh.

Tjjielte/fylhkentjjielte bihkedassh jñh vuekieh nænnoste guktie maanagierte/skuvle maanide/learoehkidie PP-dïenesjasse saahta. Sïejhmemes dle PP-dïenesjasse saahta aktene saehtemegoeresne. Maanagierte/skuvle aktem pedagogeles reektehtsem baalte beaja mij maanan/learahken evtiedimmien buerkeste, jñh mah ráajvarimmieh mah Leah pryövesovveme.

Jis vielie biëvnesh saehtemen bijre daarpesjh maahtah tjjieltine soptsestidh (maanagiertide jallh maadthskuvlide) jallh fylhkentjjieltine (jáarhkeskuvlide).

Aamhtesegïetedimmie

Salkehtimmie

Gosse PP-dienesje aktem saehtemem daaste, dle siejhme tjielkestidh misse eejhtegh, laavenjostosne maanagiertine jallh skuvline, viehkiem daarpesjeh. Dej jeanatjommes veajkoej dle vaajteleminie PP-dienesje aktem aamhtesemaehteles vuarjasjimmiem dorje aktine salkehtimmie jih aktine raerine.

Salkehtimmie maahta arrodh

- goerehtalleme jih raajvarimmie maanagierteste jallh skuvleste
- lahtestimmiehe jeatjah suerkijste, soptsestimmiehe, vihtesjimmiem jih goerehtimmie maaneste/learoehkistie

Maanide mah skuvleaalteren nuelesne dle salkehtimmie saejhta maanan daerpiesvoeten mietie arrodh. Learoehkidie skuvlesne dle salkehtimmie saejhta dovne learohken lieremenuepiej bijre arrodh, jih skuvlen nuepieh sjiehteladtedh dan siejhme lierehtimmiefaalenassen sisnjelen.

Raerie

Salkehtimmiehe sjiekenisnie dle PP-dienesje edtja aktem tjaaleldh raeriem vedtedh goh akte aamhtesemaehteles vuarjasjimmiem maanan/learohken sjiere daerpiesvoetijste.

Vuarjasjimmiem edtja

- vuesiehtidh mejtie maana/learohke sjieropedagogeles viehkiem daarpesje oohpehtimmielaaken § 5-7 mietie jallh sjiereoohpehtimmie oohpehtimmielaaken § 5-1 mietie
- raeriestidh magkeres viehkie/lierehtimmiefaalenasse mij byöroe vadtasovvedh.

Jis maana reaktam atna sjieropedagogeles viehkiem aadtjodh oohpehtimmielaaken § 5-7 mietie, dle raeriestimmie eejhtegidie edtja akte bielie arrodh faalenasseste.

Maanide lierehtimmieaalteren nuelesne, akte tjaaleldh raeriestimmie PP-dienesjistie edtja sisveginie utnedh

- magkeres sjieropedagogeles viehkie mij maahta maanese aktem eensie evtiedimmiem vedtedh
- riektes jih eensie ulmiehe maanan evtiedaemman jih lierehtaemman

Learoehkidie skuvlesne dle akte tjaaleldh raerie PP-dienesjistie edtja sisveginie utnedh

- mejtie gaarede viehkiehtidh dej tsagkesigujmie mejtie learohke atna dan siejhme lierehtimmiefaalenassen sisnjelen
- magkeres lierehtimmie mij saejhta aktem eensie lierehtimmiefaalenassem vedtedh
- mah leah learohken riektes jih eensie lierehtimmieulmiehe

PP-dienesje edtja learoehkinie jih /jallh eejhtegigujmie raaresjidh gosse dejnie aamhtesemaehteles vuarjasjimmiem barkeminie, jih leavloem biejedh disse maam dah vienhtieh.

Gosse dihte aamhtesemaehteles vuarjasjimmiem (salkehtimmie jih raerie) gaervies, dle eejhtegh

- maanide lierehtimmieaalteren nuelesne jaahkesjidh tjielte/maanagierteajhtere dam aamhtesemaehteles vuarjasjimmiem vaaroemasse beaja juktie aktegsnaennoestimmiehe darjodh, jih jaahkesjidh tjielte/maanagierteajhtere raajvarimmiehegijmie nearhka mejtie PP-dienesje lea juvnehtamme

- learoehkidie skuvlesne jallh learoehkidie bijjelen 15 jaepieh, jååhkesjidh skuvleaajhtere/skuvle dam aamhtesemaehteles vuarjasjimmiem vâaroemasse beaja juktie aktegsnænnoestimmieh darjodh, jih jååhkesjidh skuvleaajhtere/skuvle råajvarimmiejgumie nearhka mejtie PP-dïenesje lea juvnehtamme

Statpeden bijre

Jis daerpies akte tjielte jallh fylhkentjielte mahta staateles sjieropedagogeles dienesji bijre syökedh Statpeden luvnie.

- viehkehte guktie maanah, noerh jih geerve almetjh sjiere lierehthimmiedaerpiesvoetigujmie, maehtieh hijven faalenassh åadtjodh ööhpehthimmielaaken mietie, guktie dah maehtieh eadtjohkelaakan meatan sjidtedh ööhpehthimmesne, barkosne jih siebriedahken jieliedisnie
- maahtoem evtete jih daajroem buakta sjiereööhpehthimmien bijre, jih seammavyörtegs, sjiehtedamme jih feerhmeles lierehthimmien bijre
- akte tsevtsiedæjja juktie daejtie sjieropedagogeles faagesuerkide evtiedidh; govleme, vuejneme, gieles/soptsestimmie, åådtjeme aajlaskaara, gelliesaarhts learoetsagkesh jih bieljehtstjelmehtsvoete
- maahtoem åtna lierehthimmievierhtiej bijre maanide, noeride jih geerve almetjidie sjiere lierehthimmiedaerpiesvoetigujmie

Jis vielie biävnesch sijhth, vuartesjh www.statped.no.

Nasjovnaale jarngje jienebekultuvrelle lierehthimmien bijre (NAFO (nööorjen))

Ij leah iktesth aelhie vuariasjidh man åvteste lierehthimmietsagkesh gosse lea unnebelåhkoegielen maanaj/learohki bijre. Mah gielegoerkese mij fååtese, mij lea dihte stööremes haesteme, jallh jeatjah fåantoeh man åvteste lierehthimmie geerve sjædta?

NAFO:N barkoe lea gaskem jeatjah viehkiehtidh

- dihte nasjovnaale ööhpehthimmiepolitihke aalkeme sjædta jih tjirrehtamme guktie maanah, noerh jih geerve almetjh maehtieh aktem seammavyörtegs jih sjiehtedamme lierehthimmien åadtjodh jolle kvaliteeteste aktene feerhmeles ektievoetesne
- jienebekultuvrelle vuajnoeh gorresuvvieh maanagiertesne jih maadthlierehthimmesne
- lissiehtamme kvaliteete lierehthimmiefaalenassesne unnebelåhkoegielen almetjidie jih feerhmeles, jienebekultuvrelle lieremeektievoeth evtiedidh maanagiertesne jih maadthlierehthimmesne

Lohkehtæjjah, skuvleåvtekh, maanagierte- jih skuvleaaajhterh jih pedagogeles barkijh maanagiertine leah dah vihkeles ulmiedåehkieh darjoemasse. Jarngje edtja UH-suerkiem/lohkehtæjjaööhpehthimmien institusjovnide viehkiehtidh gosse dah maahtoeevtiedimmine berkieh.

Jis vielie biävnesch sijhth, vuartesjh <http://www.hioa.no/Om-HiOA/NAFO>

